

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮНИЙ
АСУУЛГА

Төрийн ордон, Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 1,
Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот, 14201
Утас: (976-51) 26 70 16, Факс: (976-11) 32 70 16,
Цахим шуудан: stategreathural@parliament.mn,
Цахим хуудас: www.parliament.mn

2026. 06. 30 № 43

Нийслэлийн төсвийн зарцуулалт,
хөрөнгө оруулалтын талаар

Монгол Улсын Их Хурлын Төсвийн байнгын хорооны 2026 оны 05 дугаар сарын 19-ний өдрийн “Ерөнхий хяналтын сонсголын тов тогтоох, сонсгол даргалагчийг сонгох тухай” 02 дугаар тогтоолын дагуу “Нийслэлийн 2024-2026 оны төсвийн зарцуулалт, хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт холбогдох хууль тогтоомжид нийцсэн байдал” сэдэвт ерөнхий хяналтын сонсголыг 2026 оны 06 дугаар сарын 15-16-ны өдөр зохион байгуулсан.

Сонсголын үеэр хууль тогтоомжийн шаардлагууд бүрэн хангагдаагүй, зарим тохиолдолд ноцтой зөрчлүүд илэрсэн талаар олон эх сурвалжаас мэдээлсэн. Иймд эдгээр зөрчлийг хэрхэн арилгаж, хуулийн хэрэгжилтийг хангуулж ажиллах талаар Танд дараах асуулгыг Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.13 дахь заалт, 37 дугаар зүйлийн 37.1.2 дахь заалт, Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн тавьж байна.

1.Нийслэлээс 16 мега төслийн нийт төсөвт өртөг 28,9 их наяд төгрөгт хүрч, 2026 оны төлөвлөгөөнд тулгуурлан тооцвол Нийслэлийн төсвийн алдагдал 2,4 их наяд төгрөг гарахаар байна. Энэ нөхцөлд Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан төсвийн тусгай шаардлагуудыг биелүүлэх боломжтой эсэх, мөн нэгдсэн төсвийн тогтвортой байдлыг хангах талаар ямар арга хэмжээ авч байгаа талаар;

2.Төсвийн тухай хуулийн 57 дугаар зүйлийн 57.3-т заасны дагуу орон нутгийн төсвийн урьд оны үлдэгдлээс санхүүжүүлэх зарлагыг төсөвт тусган баталж хэрэгжүүлдэг боловч энэ зарлага нь төсвийн орлогын хэсэгт тусгагддаггүй. Улмаар орон нутгийн төсөв алдагдалтай харагдах нөхцөл үүсэж, төсвийн төлөвлөлт ба гүйцэтгэл үнэн бодитойгоор тайлагнагдахгүй байгаа зөрчлийг залруулах талаар авч буй арга хэмжээ;

3.Нийслэлээс гаргаж байгаа үнэт цаасны хэмжээ, зориулалт, хүүгийн түвшин нэгдсэн төсөвт ямар ачаалал үзүүлэх, зээлийн эргэн төлөлтөд эрсдэл үүсэх эсэхийг Өрийн удирдлагын тухай хуулийн хүрээнд хэрхэн хянаж байгаа талаар;

4.Улсын болон нийслэлийн төсвөөр санхүүжүүлэх төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээний зааг, ялгаа, зохистой харилцааг Төсвийн тухай, Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд хэрхэн уялдуулах талаар баримталж буй бодлого;

5.Орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтыг хуваарилах, томоохон төсөл хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхдээ хүн ам, газар нутаг, эдийн засгийн онцлогийг харгалзан үзэхэд баримталсан бодлого, чиглэлийн талаар;

6.Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсэгт "...хувийн өмчийн хуулийн этгээдээр гүйцэтгүүлэх боломжгүй ажил үйлчилгээг..." орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдээр гүйцэтгүүлэх тухай заалт хэрхэн хэрэгжиж байгаа, мөн сүүлийн жилүүдэд хувийн хэвшлийн гүйцэтгэх боломжтой болон гүйцэтгэж байгаа (барилгын, хүнс, хоол үйлдвэрлэл гэх мэт) салбаруудад нийслэлийн өмчит хуулийн этгээдийн тоо эрчимтэй өссөн нь өрсөлдөөнийг хязгаарлахаас гадна хувийн хэвшлийн хөгжилд давуу байдлаа ашиглан сөргөөр нөлөөлж байгаа эсэх талаар;

7.Нийслэлийн төсвийн зарцуулалтад хяналт тавих үүрэгтэй иргэдийн Төлөөлөгчид төрийн захиргааны байгууллага, нийслэлийн өмчит хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх удирдлага, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд ажиллаж, тухайн байгууллагын төсөв, төлөвлөгөө, тайланг хэлэлцэн батлахад биечлэн оролцож, захиран зарцуулж байгаа нь Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.2, 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 22 дугаар зүйлийн 22.3, 22.3.4, 23 дугаар зүйлийн 23.6, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.2 дахь заалт болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид нийцэж байгаа эсэх;

8.Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгчид цалин, урамшуулалгүй байгаа нь ашиг сонирхлоос ангид ажиллах нөхцөлийг эрсдэлд оруулж, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд сөргөөр нөлөөлж байгаа эсэх;

9.“Мега” гэх төслүүдийг ямар шалгуураар, хэрхэн эрэмбэлж улсын ба орон нутгийн түвшинд ангилан хэрэгжүүлэх бодлого баримталж байгаа талаар;

10.Сангийн яамны дүгнэлт, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын мэдэгдэлд дурдсанаар хуулийн шаардлага хангаагүй тендер шалгаруулалтын үйл ажиллагаанд тулгуурлан “Туулын хурдны зам” төслийн ажил гүйцэтгэгчийг сонгон гэрээ байгуулж, нийслэлийн төсвөөс 500 тэрбум төгрөгийн урьдчилгаа төлбөр шилжүүлсэн нь улсын хөрөнгийг онц их хэмжээгээр үрэгдүүлсэн гэмт хэрэг мөн эсэх, хэрэв тогтоогдсон бол хариуцлага тооцогдох албан тушаалтны талаарх мэдээлэл;

11.“Сэлбэ 20 минутын хот” төслийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Монгол Улсын Засгийн газар 2024 оны 06 дугаар сарын 06-ны өдрийн 265 дугаар тогтоолоор шийдвэрлэсэн Засгийн газрын өрийн баталгаатай Нийслэлийн гадаад үнэт цаасны эргэн төлөгдөх хугацаа 2027 оны 10 дугаар сараас эхлэхэд ямар эх үүсвэрээс, хэрхэн барагдуулахаар төлөвлөж байгаа, энэ нь улсын нэгдсэн төсөвт ямар ачаалал үүсгэх талаар;

12.“Сэлбэ 20 минутын хот” төслийн хөрөнгө оруулалтын шийдвэр гаргах үндсэн баримт бичиг болсон техник, эдийн засгийн үндэслэлд төлөвлөгдсөн 12,032 орон сууцны тоо явцын дунд 8,575 болон буурч, орон сууцны өртөг, борлуулах үнэ хувийн хэвшлийн төслүүдээс үнэтэй болж байгаа нь барилга, хот байгуулалт, орон сууцжуулалтын бодлоготой нийцэж байгаа эсэх;

13.Хот байгуулалт, дэд бүтцийн төсөл хэрэгжүүлэх үйл явцад Захиргааны ерөнхий хууль болон холбогдох хууль тогтоомжид заасан төлөвлөлтийн сонсгол, хэлэлцүүлэг, олон нийтийн оролцоотой холбоотой зүйл, заалтуудыг хэрхэн хэрэгжүүлж байгаа талаар;

14.Засгийн газрын 2021 оны 146 дугаар тогтоолоор Улаанбаатар хотын авто замын түгжрэлийг бууруулахад чиглэсэн төсөл, арга хэмжээг санхүүжүүлэх зорилгоор жил бүр нийслэлийн төсөвт 420,0 тэрбум төгрөг тусгаж байхаар шийдвэрлэсний хэрэгжилтийг хэрхэн үнэлж байгаа, уг санхүүжилтийн хүрээнд Нийслэл болон Зам, тээврийн яам хамтран хэрэгжүүлсэн Замын хөдөлгөөний төлөвлөлт, зохицуулалтын нэгдсэн систем (RFID)-ийн төслийн 22,3 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийн зарцуулалт, хүрсэн үр дүн, төсөл зогссон шалтгаан, цаашид үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх эсэх талаар.

Асуулгын хариуг Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсэгт заасан хугацаанд бичгээр ирүүлэхийг хүсье.

Хүндэтгэсэн,

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ГИШҮҮН

Ж.ЗОЛЖАРГАЛ

Ж.БАЯРМАА

Ч.ЛОДОЙСАМБУУ

Б.МӨНХСОЁЛ

П.НАРАНБАЯР

Б.ПУНСАЛМАА

Л.СОРОНЗОНБОЛД

ДАВ.ЦОГТБААТАР

Ө.ШИЖИР

Д.ЭНХТҮВШИН

9026000125